

Een industrieel ogend pand aan de rand van een vroegere kleiuit, nu een waterpartij omzoomd door voorjaarsgroen. Adres: Steenbakkerijstraat 22 in Bredene bij Oostende. Hier woont en werkt Natasja Lefevre, eigenaar van twee 'bedrijven', het een voor haar werk als beeldhouwer-keramist, het ander voor creatieve begeleiding: Source22. Ze is de laatste jaren regelmatig in beeld bij onder meer Keramiekmuseum Westerwald, kunstenfestival Watou en de nodige projecten in Antwerpen, Brussel en West-Vlaanderen.

Natasja Lefevre in haar atelier. Foto Ellen Adam.

Natasja Lefevre:

‘Het onzichtbare is in werkelijkheid de essentie’

door Peggie Breithbarth

Sociaal kunstwerk

Zij bouwde dit huis zelf. Op de begane grond verschillende ateliers, boven één grote woonruimte. Alles afgewerkt met gerecycled materiaal. Overal staan en hangen kunstwerken, zowel tekeningen als beelden. Veel werken, of onderdelen ervan, herken ik uit de documentatie op de website. Bij de grote inrijdeuren staat een werk dat wacht op de laatste hand. Eerdaags zal het verhuizen naar Watou,

waar het deel zal uitmaken van het jaarlijks kunstenfestival. Het is een groot hart, samengesteld uit vele individuele harten, gemaakt door verstandelijk gehandicapten van keramiekatelier Lovie naar idee en onder begeleiding van Lefevre. *Je veux l'amour* is de titel en het doel voor de deelnemers omschrijft zij als "nieuwe ervaringen opdoen, die zich uitstrekken boven de horizon van het denken." Zoveel individuen, toch een gemeenschap. Ook het feit telt dat het werk straks deel uitmaakt van een grotere manifestatie die als motto heeft '...over de liefde die we niet begrijpen'. Het gaat om individu

Natasja Lefevre, *Torsion*, 2012; klei met ijzer, gebakken 900°C; 80 x 50 x 50 cm. Foto Ellen Adam.

Natasja Lefevre, *Hart*, 2012; klei met ijzer, gebakken 900°C; 45 x 40 x 28 cm. Foto Ellen Adam.

en omgeving, zowel in de zin van maatschappij en cultuur als natuur, het zich verhouden tot het grote geheel. Voor de verstandelijk gehandicapten is het bovendien een bevestiging van het deel uitmaken van dat geheel, voor het publiek wellicht een spiegel. Het is een sociaal kunstwerk en het functioneert op verschillende niveaus. En hoewel de deelnemers ook letterlijk hun eigen individualiteit in het werkproces hebben kunnen leggen, sluiten de vormtaal en de materiaalkeuze naadloos aan bij Natasja's eigen recente werk. Bij een vorige deelname aan Watou had zij een kamer tot haar beschikking met uitzicht op een kerkhof. Zij maakte een groot aantal witte laarsjes die zij op de vloer opstelde. Het repetitieve element van de laarsjes binnen en de grafstenen buiten zette de tikker in het hoofd van de kijker direct in beweging: tijd, een proces van eeuwige herhaling. Het kunstwerk kreeg de titel *Hoop*, maar kan in de beleving van de kijker evenzogoed wanhoop verbeelden, de militaire begraafplaatsen van de Eerste Wereldoorlog zijn immers vlakbij. Lefevre's werk is altijd open, het laat zich op diverse manieren interpreteren. Belangrijk is dat de verbinding tussen kijker en kunstwerk tot stand komt.

Autodidact

In het atelier staat en hangt eerder werk: de stokstaartjes, de puppies, de schapen, de mannetjes, de portretkoppen. Sommige werken zijn glad afgewerkt, andere ruw en bonkig, Sommige geboetseerd, sommige gegoten. De schapen bestaan alleen uit hun vacht, de mensen alleen uit hun schil van kleding. "Mijn werk is nogal divers", merkt ze op, "en ook niet typerend voor de keramiek." Ze is dan ook volledig autodidact. Haar loopbaan verliep via een opleiding in de scheikunde en een stage als laborante, een tussenjaar in cocktailbars in Londen en Dubai, naar een leerlingplaats in de

Natasja Lefevre, *Le vide*, 2002; grijze klei, binnenin glazuur; 60 x 15 x 10 cm. Foto Hugo Maertens.

Natasja Lefevre, *Matrix III*, 2007; klei met ijzer, gebakken 900°C; 60 x 50 x 50 cm. Foto Hugo Maertens.

monumentenzorg. Ze restaureerde kerken en bekwaamde zich met name in het kappen van ornamenten en kapitelen. De restauratie van de Sint Salvatorskerk in Brugge is een van de grote projecten waar zij haar steentje aan bijdroeg. Toen zij na een aantal jaren haar armen nauwelijks meer kon bewegen van het zware steenhouderswerk, kreeg zij het advies haar handen te oefenen met het kneden van klei. Ze was op slag verkocht. Ze ging aan de slag en ontwikkelde zich technisch en artistiek volgens haar eigen agenda. Ondertussen kwam ze te werken als begeleider in de sociale werkplaats en in de psychiatrie, volgde diverse opleidingen op het vlak van creatieve therapie en coaching en heeft dus nu haar bestemming gevonden: beeldend kunstenaar en creatief therapeut.

Sprekend over de diversiteit van haar opleidingen benadrukt zij het analytisch: 'het onzichtbare is in werkelijkheid de essentie', ontleend aan *De kleine prins* van Antoine de Exupéry, sluit aan bij haar ervaring van het werk met de microscoop: steeds kleinere deeltjes; uiteindelijk kom je uit bij de energie, die de verbinding tot stand brengt, maar zelf onzichtbaar blijft. Om vervolgens op te merken dat daar voor haar een analogie ligt met haar werk als keramist. "Wat je in de materie doet, is wat er in je omgaat. Je handen geven door wie je bent, op dat moment werkt het verstand alleen maar als beperking." Overigens

Natasja Lefevre, *Sheep coming*, 2002; witte klei 1050°C; 60 x 50 x 17 cm. Foto Hugo Maertens.

Natasja Lefevre, *Hoop*, 2009; gietklei, binnenin geglaazuurd; installatie 200 x 200 cm. Foto Hugo Maertens.

blijft zij haar verstand wel degelijk inzetten, al was het alleen maar omdat, ook afkomstig uit die scheikundige praktijk, de structuren haar aandacht hebben. Zo blijft de paradox van de kunst, het zoeken naar een essentie die onzichtbaar is om daar op een of andere manier toch een vorm voor te vinden, haar boeien.

Metaforen

De afgelopen tijd maakte zij werk dat in een woord te typeren valt: oer. Het gaat om gesloten vormen van grove klei waar een ijzeren armatuur hier en daar door de kleiwand heen breekt. Subtiële kleurverschillen benadrukken de wisselwerking tussen beide materialen en geven de impressie van sluimerend leven. De werken dragen titels als *Torsion*, *Hart*, *Shelter*, *Twosome*, *Cocon*, *Matrix*, *Seed* en *Capsule* en kunnen op verschillende manieren als groep gecombineerd worden. Over de technische achtergrond het volgende: om de krimp van de klei op te vangen en deze met ijzer te kunnen combineren, werkt zij met een eigen samenstelling. In dit product treedt al bij 900°C sintering op. De armatuur is gelast en gedeeltelijk bedekt met klei, terwijl een gedeelte zichtbaar blijft. Dit zou men kunnen beschouwen als de 'tekening' van de huid. Oxidatie vindt zijn weg in het kleurpatroon van de klei. Door delen te zandstralen ontstaan verschillende structuren. Al met al een vorm van decoreren die van binnenuit ontstaat en in feite het geologisch verhaal van het materiaal zelf zichtbaar maakt. Overigens brengt Lefevre na het bakken een expansieschuim in het beeld zodat klei en metaal van binnenuit extra worden bevestigd.

Natasja Lefevre, *Je veux de l'Amour*, 2013; sociaal kunstwerk i.s.m. atelier Lovie voor kunstenfestival Watou 2013; klei en ijzer; 150 x 120 x 120 cm. Foto Natasja Lefevre.

Daar ziet de kijker vanzelfsprekend niets van. Maar wat Lefevre wel zichtbaar maakt, of althans doet vermoeden, zijn de enorme krachten die binnenin haar bol- en eivormige beelden woeden. Het duidelijkst verstaanbaar zijn die krachten te bespeuren in de torsen. Lefevre's werk, soms op de rand van figuratie en abstractie, draagt diverse metaforen in zich, vooral op het vlak van de materie. Zo verwijst zij graag naar de kringloop van de klei, maar ook naar de parallellen op micro- en macroniveau, van het kleinste deeltje tot aan het heelal en verder, naar de samenhang van mens en natuur, en, op niveau van de menselijke ziel, naar de noodzaak verbindingen aan te gaan. Dat kunst, en in dit geval keramiek, daar een rol in kan vervullen, geldt zowel voor haar sociale sculptuur als voor haar individuele werk.

- Natasja Lefevre, Steenbakkerijstraat 22, B-8450 Bredene, t +32 (0)59326198. www.natasjalefevre.be | www.source22.be
- *Kunstenfestival Watou*. Route van ca. 2 km in het Belgische Watou; alle locaties liggen rond het Watouplein, B-8433 Watou. Open: woensdag t/m vrijdag 14.00-18.00 uur, zaterdag en zondag 11.00-19.00 uur. Tot en met 1 september 2013. www.kunstenfestivalwatou.be (het logo, een rood hart, is ontworpen door Natasja Lefevre).
- *XIIde Triennale van de beeldhouwkunst*. Campo & Campo, Grote Steenweg 19-21, B-2600 Antwerpen, t +32 (0)3218.4777. Open in augustus: maandag t/m vrijdag 9.00-16.00 uur, daarna maandag t/m zaterdag 10.00-18.00 uur. Tot en met 6 oktober 2013. www.campocampo.be

Natasja Lefevre, *Groep 1*, 2013; klei met ijzer, gebakken 900°C; ca. 30 x 20 x 20 cm elk. Foto Ellen Adam.

Natasja Lefevre, *Groep 2*, 2013; klei met ijzer, gebakken 900°C; ca. 30 x 20 x 20 cm elk. Foto Ellen Adam.